

باشکوه ترین تحیت آسمانی

نویسنده : مهناز رحیم پور

۱۴

«دروود» در زبان فارسی مترادف «تحیت» و «سلام» در زبان عربی است. این واژه به معنای امن، امنیت آرامش و شاد باش و سلامتی است. ۱. خداوند بلند مرتبه در قرآن کریم یکی از نام های جمالیه خود را «سلام» نامیده است و می فرماید هو الله الذی لا اله الا هو الملک القدوس السلام المؤمن المهیمن العزیز الجبار المتکبر سبحان الله عمّا یشرکون ؛. (سوره حشر، ایه ۲۳)

این واژه، در قرآن کریم نزدیک به ۴۲ بار به کار رفته است. سلام از ریشه «سلم» به معنای دور بودن از آفت های ظاهری و باطنی است. حقیقت سلام که به معنای سلامتی و تندرستی و دور بودن از بیماری ها و آفت های جسمی و روحی است، تنها در بهشت به انسان می رسد، از این رو، سلام در دنیا علامت امنیت نسبی است، اما سرای بهشت سراسر امنیت مطلق است؛ زیرا آنجا هستی بدون نیستی و بی نیازی بدون تنگدستی و عزت بدون خواری و سلامتی و تندرستی بدون بیماری است. ۲. از این رو، خداوند متعال درباره بهشت می فرماید: و الله یدعوا الی دارالسلام ؛. (سوره یونس، ایه ۲۵)

در کتاب خدا، سلام در مواردی چند به کار رفته است که برخی از آن موارد عبارتند از: در مورد فرستادگان الهی، به طور عام سلام علی المرسلین ؛. (سوره صافات، ایه ۱۸۱) و به طور ویژه در مورد پیامبرانی همانند سلام علی ابراهیم ؛ (سوره صافات، ایه ۱۰۹) سلام علی موسی و هارون ؛. (سوره صافات، ایه ۱۲۰) و یحیی و سلام علیه یوم ولد و یوم یموت و یوم یبعث حی ؛. (سوره مریم، ایه ۱۵) در مورد شب قدر که شب نزول قرآن، فرشتگان و مقدرات عالم است، سلام هی حتی مطلع الفجر ؛ (سوره قدر، ایه ۵) در مورد بهشت ادخلوها بسلام ذلک یوم الخلود ؛. (سوره ق، ایه ۳۴) در مورد سعادت‌مندان در سرای آخرت، فسلام لک من اصحاب الیمین ؛ (سوره واقعه، ایه ۹۱) و درباره گفتگوی بهشتیان در ایه دعواهم فیها سبحانک اللهم و تحیتهم فیها سلام و اخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمین ؛ (سوره یونس، ایه ۱۰) اهل بهشت درودشان به یکدیگر سلام است و آخرین مرحله کمال اهل بهشت به این منتهی می شود که خدا را پس از تسبیح و تنزیه ثنا گویند. هر کسی می تواند، به زبان حمد خدا کند، اما توصیف و تحمید خداوند کار هر کسی نیست و تنها از عهده کسانی برمی آید که آنها را خالص نموده و به کرامت قرب و حفظ اختصاص داده است. اما با شکوه ترین تحیت الهی در قرآن کریم صلوات و رحمت خداوند بر پیامبر خاتم(ص)

است؛ زیرا به فرموده کلام الهی آن حضرت رحمت للعالمین است و با میلاد و بعثت آن بزرگوار لطف و رحمت خداوند بر بندگان، جامه تحقق به خود پیچید و درهای رحمت الهی بر جهانیان گشوده شد و از آن جایی که آن حضرت، همه کمال ها و فضیلت های اخلاقی را یک جا داشت، خداوند او را با تعبیر و آنک لعلی خلق عظیم؛ (سوره قلم، ایه ۳) ستوده است. بنابراین، درود و تحیت بر پیامبر رحمت (ص) از ویژگی خاصی برخوردار است و در بردارنده سلام و تحیت الهی است. صلوات خداوند به معنای گرایش مطلق او به وسیله رحمتش بر پیامبر است و صلوات فرشتگان، تزکیه وی و طلب آمرزش برای آن حضرت و صلوات مؤمنین انعطاف آنان به وسیله درخواست رحمت برای آن حضرت می باشد. از این رو، خدای سبحان می فرماید: «خداوند متعال و بلند مرتبه و فرشتگان بر پیامبر (ص) درود و سلام می فرستند، ای اهل ایمان، شما نیز (از خداوند و فرشتگان پیروی کنید) بر او درود و سلامی بسیار شایسته و نیکو فرستید. مقام پیامبر (ص) آن قدر والا است که آفریدگار هستی و تمام فرشتگانی که تدبیر این جهان، به فرمان حق، بر گردن آنها نهاده شده است، بر او درود می فرستند. اکنون شما نیز، ای اهل ایمان، با این پیام هماهنگ شوید و بر او درود فرستید و در برابر فرمان او تسلیم باشید.

قرآن کریم برای تمام موجودات درک و احساسی را به تصویر می کشد که ما قادر به درک آن نیستیم؛ زیرا می فرماید: و ان من شیء الا یسبح بحمده و لکن لاتفقهون تسبیحهم؛ (سوره اسراء، ایه ۴۴)

بنابراین، اگر همه هستی از شعور برخوردار است و آفریدگار خویش را می شناسد و به تسبیح و ستایش او مشغول است، پس به الهام الهی همراه با فرشتگان تدبیر کننده نظام هستی بر رسول خاتم (ص) نیز درود و سلام می فرستد؛ زیرا جهان هستی ظاهر و باطنی دارد و ما با حواسمان با ظاهر آن ارتباط داریم، ولی ملکوت هر چیز در دست خداوند است. از این رو می فرماید: فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء و الیه ترجعون؛ (سوره یس، ایه ۸۳) از آنجایی که پیامبر اعظم (ص) در نزد خداوند و اهل آسمان و زمین بسیار ستوده است، به فرموده قرآن کریم، سلسله جلیله انبیاء در طول تاریخ ملزم به تصدیق آن بزرگوار بودند (آل عمران، ایه ۸۱) و حضرت عیسی مسیح (ع) به بنی اسرائیل مژده آمدن آن حضرت را، پس از خود داده و نام آن حضرت را با نام آسمانیش خوانده بود. قرآن مجید می فرماید: و اذ قال عیسی بن مریم یا بنی اسرائیل انّی رسول الله الیکم مصداً لما بین یدی من التورات و مبشراً برسول یأتی من بعدی اسمه احمد...؛ (سوره صف، ایه ۶)

بر اساس روایتی، از رسول خدا (ص) پرسیدند: «چرا به نام احمد و محمد و بشیر و نذیر نامیده شدی؟» فرمود: «محمد» نامیده شدم، به این جهت که من در زمین، محمود و (از نظر دوست و دشمن ستوده ام) و «احمد» نامیده شدم، به این خاطر که ستودگی ام در آسمان بیش از ستودگی در زمین است، و «بشیر» خوانده شدم؛ زیرا هر کسی مرا اطاعت کند، به بهشت بشارت داده شده و «نذیر» خوانده شدم؛ زیرا خدا هر کس که مرا نافرمانی کند، از آتش ترسانده

اکنون ما نیز، همراه با پرتو زرین آفتاب در هر بامداد و نور نقره فام ماهتاب در هر شامگاه، هم آواز با مرغان آسمان، هم نوا با نغمه دلنشین آب در جویباران، با دیدن هر گلی در چمنزار و دامن صحرا، با بوئیدن هر طبله عطاری و همراه با ترنم کائنات سبوح قدوس ربنا و رب الملائکه و الروح سر می دهیم و بر گل‌های همیشه بهار بوستان آفرینش، باشکوه ترین تحیت آسمانی را بر محمد و آل محمد (ص) می فرستیم.

در مناظره ای که میان حضرت رضا (ع) و دانشمندان اهل سنت در حضور مأمون به منظور معرفی برگزیدگان الهی در کتاب خدا صورت گرفت، آن حضرت می فرماید: هنگامی که ایه ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلّوا علیه و سلموا تسلیم نازل شد، رسول خدا (ص) فرمودند: بگویید: «اللهم صل علی محمد و آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و آل ابراهیم إنک حمید مجید؛ خداوند، بر محمد و آل محمد درود فرست، همچنان که بر ابراهیم و آل ابراهیم درود فرستادی؛ زیرا بخشنده و بزرگواری». ۴.

فضیلت های بسیاری درباره صلوات بر پیامبر رحمت (ص) و خاندان پاکش از سوی آن حضرت و اهل بیت (ع) ذکر شده است، از جمله: از رسول خدا (ص) روایت شده: «اکثروا الصلوة علی فانّ صلاتکم علی مغفرة لذنوبکم» ۵ صلوات بر من را بسیار کنید؛ زیرا صلوات شما بر من مایه آمرزش گناهانتان است. ۶ همچنین در روایت دیگر، آن حضرت می فرماید: «کسی که در هر صبح و شام ده بار بر من صلوات فرستد، شفاعت من او را فرا گیرد». ۷.

۱. اسید مصطفی طباطبایی، فرهنگ نوین عربی، فارسی، ص ۳۱۲.

۲. راغب اصفهانی، مفردات الفاظ قرآن، ص ۴۲۱.

۳. طباطبایی، محمد حسین، المیزان، ج ۱۶، ص ۵۰۵.

۴. صدوق، محمد بن علی، عیون اخبار الرضا (ع)، ج ۲، باب.

۵. عسگری، سید مرتضی (علامه)، بر گستره کتاب و سنت و صلوات بر محمد و آل محمد (ص)، ص ۱۰ و ۱۱.

۶. کنز العمال، ج ۱، ص ۴۳۶.

۷. همان، ص ۲۳۹۵.